

Kompost maken doe je niet alleen

Miljoenen micro-organismen helpen daarbij

Gier en mest op het land

In het weiland en op bouwland zijn niet veel bladeren. Daar kunnen de zouten dus wel opraken. Daarom brengt de boer gier,

mest of kunstmest op het land. Maar er is nog een derde manier om de grond weer rijk aan voedingszouten te maken...

De natuur helpen

Van bladeren en ander afval kan de natuur vruchtbare grond (humus) maken. Dat duurt wel drie jaar. Maar als je de natuur helpt, gaat het sneller. Dan moet je van groente-, fruit- en tuinafval (GFT-afval) kompost maken. En als je dat goed doet, duurt zo'n proces een jaar.

Een komposthoop maken

Dus alle GFT-afval maar op een hoop en na een jaar heb je kompost... Zo gemakkelijk gaat het niet. Een komposthoop moet je opbouwen. Onderin komen takken en grote planten. Daarop gooi je een laag GFT-afval van ongeveer tien centimeter. Op die laag strooi je wat kalk. Dan komt er weer een laag afval. Die wordt

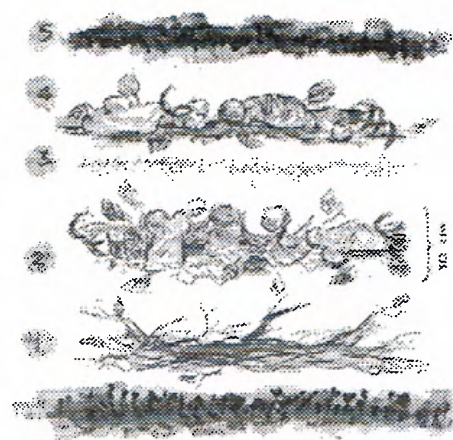
afgedekt met een laagje aarde. Zo bouw je de komposthoop verder op.

De werkers in de hoop

De komposthoop is een fabriek met miljoenen arbeiders. De arbeiders zijn de micro-organismen. Die maken van het afval kompost. Maar dat kunnen ze alleen doen, als er lucht en water bij komt. Daarom moet je ervoor zorgen, dat er een luchtgat midden in de komposthoop zit. Je kunt bijvoorbeeld voor de tijd een paal in de grond slaan. Die haal je er weer uit, als er een hoop ontstaat. Wanneer de hoop te droog wordt, moet hij met water overgoten worden.

De rokende schoorsteen

Wanneer er genoeg lucht en water in de komposthoop komt, splitsen de micro-organismen zich in tweeën. Zo ontstaan er steeds meer. Hoe sneller de arbeiders kunnen werken, hoe warmer het in de hoop wordt. Soms begint de kompost ervan te dampen. Aan die 'rokende schoorsteen' kun je zien dat het in de komposthoop goed gaat.

In het voorjaar wordt alles weer groen. Leven uit de dode aarde ... Wel leven ja, want groene planten leven. Maar dode aarde? Is de grond wel zo dood? Hoe kunnen de planten nu in dode grond leven?

In de grond wemelt het van het leven. Denk maar aan de wortels van de planten; aan de wormen en insecten die er voor zorgen dat de grond mooi los wordt; en dan zijn er nog de miljoenen bacterien die de dode dieren en bladeren verteren. Dus de grond leeft en dat is maar goed ook. Want daardoor kunnen de planten ook leven.

Planten hebben drie dingen nodig: zonlicht, water en voedingszouten. De voedingszouten halen ze uit de grond. In het bos raken die zouten nooit op. Van de bladeren die op de grond vallen, maken micro-organismen (of bacteriën) humus. En daarin zitten voedingszouten.

